

Golovics József

Pénzügyi tudatosság, mint a fenntartható gazdasági fejlődés alapja

Recenzió Veres Pál és Eric Tyson könyvéről

Financial Consciousness as the Basis of Sustainable Economic Development

Review of the Book by Pál Veres and Eric Tyson

ÖSSZEFOGLALÁS

Ma már széles körben elfogadott az a gondolat, hogy a pénzügyi kultúra fejlődése nagyban hozzájárulhatna a társadalmi és gazdasági haladáshoz, illetve az emberek boldogulásához Magyarországon is. Az állampolgárok gazdálkodási és pénzügyi ismereteinek mélyülésével előtérbe kerülhetne a tudatos, racionális és felelős pénzügyi tervezés a mindennapokban, nőhetne az öngondoskodás szerepe, az emberek kevésbé lennének kiszolgáltatva az információs előnnyel bíró szereplőkkel szemben. Eric Tyson és Veres Pál *Pénz, pénz és pénz. Személyes pénzügyeink – életről,*

biztonságról, boldogulásról című szemléletformáló könyve ennek megalapozásához járulhat hozzá azáltal, hogy egyedülálló módon a magyarországi viszonyokra adaptálva igyekszik rávezetni olvasóját a hosszú távon tervező, tudatos és felelős pénzgazdálkodásra.

SUMMARY

Nowadays, it is widely accepted that the development of financial culture could significantly contribute to the social and economic progress in Hungary. The deepening of the general financial knowledge would make the citizens less

---

GOLOVICS JÓZSEF, a Budapesti Corvinus Egyetem PhD-hallgatója
(golovics.jozsef@gmail.com).

vulnerable against the opportunism of financial mediators. The book authored by Eric Tyson and Pál Veres helps the reader establish the basis of long-term planning in personal finances and teach its readers how to manage their budget in any everyday situation.

Világszerte komoly közpolitikai kihívást jelent a kormányzatok számára a pénzügyi fogyasztóvédelem hatékony megszervezése és működtetése. A polgárok pénzügyi közvetítőkkel és intézményekkel szembeni védelmének szükségessége a köztük lévő információs aszimmetriára¹ vezethető vissza. Kétségtelen ugyanis, hogy a pénzügyi szereplők (pl. bankok, pénzügyi tanácsadók) lényegesen nagyobb háttértudással rendelkeznek e téren, ami opportunistáknak beállítottág esetén az információs előnnyel való tiszteségtelen visszaélésre is vezetheti őket.

A közgazdaság-tudomány régóta kutatja annak módját, hogy milyen intézményi keretek kialakítása szükséges ennek megakadályozásához. Ezek eredményeit az állami felügyeleti szervek is igyekeznek érvényesíteni a fogyasztóvédelmi, illetve versenyjogi szabályozásban. Az opportunizmus elleni legjobb biztosítékot azonban kétségtelenül az adja, ha a gyökereknél kezeljük a problémát, és megelőzve a bajt, az állampolgárokat segítjük hozzá információs hátrányuk ledolgozásához. Eric Tyson² és Veres Pál³ *Pénn, pénz és pénz* című hiánypótló könyve ehhez kíván hozzájárulni. Olvasóinak nem csupán tanácsokat ad egy-egy egyszerűbb vagy bonyolultabb pénzügyi dilemmára, hanem szemléletformáló gondolatvezetése révén a körültekintő tervezésre és az önálló döntéshozatalra tanítja őket személyes pénzügyeik kezelése terén.

Dr. Veres Pál PhD, a Budapesti Corvinus Egyetem Összehasonlító Gazdaságtan Tanszékének nyugalmazott egyetemi docense, jelenleg is oktatója, nagy feladatot vett a vállára, amikor elvállalta Eric Tyson amerikai pénzügyi tanácsadó sikerkönyvének „magyarítását”. Az Egyesült Államokban több mint 20 millió példányban eladott, számos alkalommal kiadott kötetet ugyanis nem lehetett egyszerűen csak lefordítani. Jellege és gyakorlatias mondanivalója miatt a mű teljes szövege felülvizsgálatra szorult annak érdekében, hogy a magyar közönség számára is ugyanazt az olvasmányélményt és ugyanakkora információtömeget legyen képes átadni, mint tengerentúli elődje. Így a két közgazdász munkájának szinergikus eredőjeként született meg a Panem Kiadó Tantusz Könyvek sorozatában megjelenő *Pénn, pénz és pénz. Személyes pénzügyeink – életéről, biztonságáról, boldogságról* című kötet, amely a hazai viszonyokra és jogszabályi környezetre adaptálva kalauzolja el olvasóját a pénzzel való tudatos és felelős bánás világába.

Tyson és Veres könyvének erénye nemcsak abban rejlik, hogy kitér minden olyan területre, ahol a hétköznapi polgárnak pénzügyi jellegű, anyagi vonzattal járó döntéseket kell meghoznia. A szerzők arra is külön figyelmet fordítottak, hogy eközben a döntések erkölcsi, emberi oldalát (pl. következményeit a családi és baráti kapcsolatokra) is megvilágítsák. Tysonnak és Veresnek ráadásul mindezt úgy sikerült megtennie, hogy az általános „aranyszabályok” kimondásán túl ahhoz is eszközöket adtak az olvasók kezébe, hogy bármikor teljes körűen áttekinthessék s az aktuális körülményeknek megfelelően újraértékelhessék pénzügyi helyzetüket, így pedig ehhez igazíthassák személyes és anyagi céljaikat.

A könyv stratégiai szemlélet elsajátítására tanít, így I. részében az anyagi helyzet, a pénzügyi egészség felmérésére vonatkozó módszereket mutat be olvasójának, illetve segít az ehhez igazodó prioritások meghatározásában is. A II. rész arra vonatkozóan szolgál számos tanáccsal, hogy mely fő elvek és ügyes praktikák segítségével csökkenthetjük hónapról hónapra kiadásainkat, és növelhetjük megtakarításainkat (pl. a folyamatosan görgetett adósság leépítése vagy adómentes megtakarítási számlák választása révén). A III. részben a szerzők a befektetések világába kalauzolnak el minket, ahol a nagy hangsúlyt kapó nyugdíjcélú befektetések részletes bemutatása mellett szó esik többek között az ingatlanba történő beruházás előnyeiről és buktatóiról is. Mindezek után a IV. rész a biztosítások bonyolult rendszeréhez ad térképet az olvasónak, az V. rész pedig ahhoz nyújt útmutatót, hogy – elkerülve a komoly jutalékért dolgozó áltanácsadókat – honnan kaphatunk további segítséget pénzügyeink kezeléséhez. Végül az utolsó rész, a *Top 10 túlélési útmutató* az élet pénzügyileg is különösen kritikus helyzeteinek menedzseléséhez ad tanácsokat, legyen szó az első munkahelyen való beilleszkedésről, házasságról és válásról, gyermekvállalásról, nyugdíjba vonulásról vagy akár a személyes adatainkkal történő visszaélések elkerüléséről.

Minél több ember sajátítja el a kötet ismeretanyagát, és teszi magáévá szemléletmódját, annál inkább fejlődik hazánkban a mindennapi pénzügyi kultúra, ami – mint azt az elmúlt évtizedek megpróbáltatásai után ma már világosan látjuk – jelentős támogatást adhat a társadalmi és gazdasági haladás elősegítéséhez. Az államszocializmus hamisan keltett

biztonságérzetének hirtelen elillanása ellenére az előző rendszerből „örökölt” tanult gyámoltalanság attitűdje megmaradt, sőt részben újraszületett a magyar társadalomban, s a rendszerváltástól áhított jólétnövekedés elmaradása sem tette lehetővé, hogy a polgárok súlyos veszteségek és sok esetben anyagi lecsúszás nélkül tegyék magukévá a piacgazdaság működési mechanizmusát. E tényezők együttesen akadályozták meg egy egészséges pénzügyi kultúra kialakulását, s így történhetett meg, hogy a magyar lakosság komolyabb megtakarítástömeg és megfelelő pénzügyi tudás nélkül sodródott bele a devizahitelezés csapdájába, ami idehaza még inkább elmélyítette a 2008-as világgazdasági válság negatív hatásait. Mindez talán nem történhetett volna meg – de legalábbis enyhítette volna a károkat –, ha Tyson és Veres könyvét már 1990-ben publikálják, s széles körben oktatták volna nemcsak az iskolákban, hanem az idősebb korosztályok számára is.

A történelemben persze nincs helye a „mi lett volna, ha” típusú felvetéseknek. Ahhoz, hogy Magyarország végleg leküzdje pénzügyi nehézségeit, a közpénzügyi konszolidáció⁴ mellett a jelenben kell a pénzügyeket egyéni szinten is fenntartható mederbe terelni – annál is inkább, mivel a jövő is számos kihívást tartogat ezen a téren. A válságból való kilábalással párhuzamosan meginduló gazdasági növekedés mellett arra is törekedni kell, hogy ne alakuljon ki ismét túlhitelezés a gazdaságban. Habár abban biztosak lehetünk, hogy a lakosság egyhamar nem fog újra a devizában történő eladósodás mellett dönteni, a korábban hivatkozott opportunizmusra tekintettel nem árt, ha a polgárok, a vállalkozók felkészülten s az esetleges trükkökre is figyelve ülnek

le tárgyalni a pénzügyi közvetítőkkel, tanácsadókkal. Emellett pedig nem feledkezhetünk meg például arról sem, hogy a sajnálatosan várható népességfogyás⁵ az államháztartás társadalombiztosítási alrendszerét is igen nehéz helyzetbe hozhatja néhány évtizeden belül. Mindez felértékelheti az öngondoskodás szerepét, s rákényszerítheti az állampolgárokat arra, hogy az önkéntes nyugdíj- és egészségpénztárak, valamint a nyugdíjcélú életbiztosítások kínálatából válasszanak. Az ilyen s ehhez hasonló választások, a pénzügyi tárgyú szerződések megkötése sosem könnyű feladat. Tyson és Veres könyvének olvasói azonban bizonyára tudják majd, hogy mire kell az ilyen döntéseknél kiemelt figyelmet fordítani, hogyan lehet a megbízhatót a megbízhatatlantól, a jó döntést a rossztól megkülönböztetni.

Mindezek tükrében nehéz lenne vitatkozni Veres Pál azon gondolatával, miszerint „egy új, sikeres gazdasági rendszermodell Magyarországon sem reális, ha nem nyugszik az állampolgárok személyes pénzügyeinek sikeres menedzsmentjén”.

A szerzők munkája ennek teszi le az alapjait, így könyvük – életkortól és iskolai végzettségtől függetlenül – bátran ajánlható mindazok számára, akik a hétköznapokban is tudatosan, átgondoltan és felelősen szeretnék menedzselni pénzügyeiket.

(Eric Tyson–Dr. Veres Pál: *Pénz, pénz és pénz. Panem Kiadó, Budapest, 2014, 528 oldal.*)

JEGYZETEK

- ¹ Bővebben lásd David L. Weimer–Aidan R. Vining: *Policy Analysis. Concepts and Practice*. Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, 2004.
- ² Eric Tyson (US), nemzetközileg elismert pénzügyi tanácsadó, több pénzügyi témájú bestseller könyv szerzője.
- ³ Dr. Veres Pál PhD, nyugalmazott szakmai tanácsadó, címzetes főiskolai tanár, a Budapesti Corvinus Egyetem Összehasonlító Gazdaságtan Tanszékének oktatója, nyugalmazott egyetemi docense.
- ⁴ Bővebben lásd Lentner Csaba: *Közpénzügyek és államháztartástan*. Nemzeti Közszerzői és Tanácsadó Kiadó, Budapest, 2013.
- ⁵ Központi Statisztikai Hivatal: *Népességi helyzetkép – a népesedési világnap alkalmából*. Statisztikai Tükör, 2013/54.